

Konserni- ohjeet

**Konserniohjeet sekä hyvää
hallinto- ja johtamistapaa
koskevat ohjeet**

**Kaupunginhallitus 09.09.2013
Kaupunginvaltuusto 30.09.2013
Voimaantuloajankohta 1.11.2013**

Sisällys

1.	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	4
1.1.	Määrittelyjä	4
1.2.	Loimaan kaupunkikonserni	4
1.3.	Konserniohjeen tarkoitus	5
1.4.	Omistajaohjauksen tavoitteet	5
1.5.	Omistajapoliittiset linjaukset	5
1.6.	Konserniohjauksen tavoitteet	6
2.	Kaupunkikonsernin johtaminen.....	6
2.1.	Konsernijohto	6
2.2.	Konsernin johtaminen ja ohjaaminen	6
2.3.	Konsernijohton tehtävät	7
2.4.	Konsernijohton tiedonsaanti ja läsnäolo kokouksissa	8
3.	Talousosa	8
3.1.	Tytäryhteisöille annettavat tavoitteet.....	8
3.2.	Investointi- ja rahoitussuunnitelmat.....	8
3.3.	Omaisuuksien hoito.....	8
3.4.	Osavuosisuunnittelu	9
3.5.	Tilikausi.....	9
3.6.	Sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet.....	9
3.7.	Riskien hallinta.....	9
3.8.	Asiakirjojen säilytys.....	10
3.9.	Tietojärjestelmät.....	10
3.10.	Tukipalvelut.....	10
3.11.	Tilat	10
3.12.	Materiaalipalvelut	10
3.13.	Konsernitilin käyttö	10
3.14.	Julkiset hankinnat	10
3.15.	Lahjoman vastaiset periaatteet	11
3.16.	Tarkastuslautakunnan oikeudet	11
3.17.	Tarkastusoikeus.....	11
3.18.	Tilintarkastus.....	11
4.	Henkilöstöosa	11
4.1.	Henkilöstö	11
4.2.	Työnantajyhdistyksen järjestäytyminen.....	12
4.3.	Eläkevakuutus.....	12
5.	Tiedottaminen	12
6.	Yhtiökokous	12
6.1.	Osakkeenomistajien kokous	13
7.	Hallitus	13
7.1.	Tytäryhteisön hallituksen valinta	13
7.2.	Hallituksen jäsenten kelpoisuus ja riippumattomuus	14
7.3.	Hallituksen tehtävät.....	14
7.4.	Hallitus	14
7.5.	Hallituksen työskentely ja päätöksenteko	15
7.6.	Hallituksen toiminnan arviointi	16
7.7.	Hallituksen puheenjohtaja.....	17

7.8.	Ennakkosuostumus.....	17
8.	Toimitusjohtaja.....	18
8.1.	Hallituksen toimikunnat	19
8.2.	Johdon palkkaus, palkkiot ja muut etuudet	19
9.	Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus.....	20
10.	Muut säännökset.....	20
11.	Ohjeiden hyväksyminen ja voimaantulo.....	20

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

1.1. Määrittelyjä

Kuntakonserni on kunnan sekä yhden tai usean juridisesti itsenäisen yhteisön muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa kunnalla on yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräämisvalta yhdessä tai useassa yhteisössä (tytäryhteisö).

Kuntakonsernin emoyhteisö tarkoittaa konsernitilinpäätöksen laativaa kuntaa eli tässä tapauksessa Loimaan kaupunkia. Kuntalaissa kuntakonserni määritellään kirjanpitolain konsernimääritelmän mukaisesti.

Kunnan tytäryhteisö tarkoittaa niitä osakeyhtiöitä, yhdistyksiä ja muita yhteisöjä sekä säätiöitä, joissa yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta. Määräämisvalta arvioidaan tosiasiallisten olosuhteiden perusteella. Tällaisissa osakeyhtiöissä, yhdistyksissä ja muissa yhteisöissä sekä säätiöissä kaupungilla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden ja osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muihin sopimuksiin.

Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä myös silloin, kun kunnalla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön tai säätiön hallituksesta tai siihen verrattavasta toimielimestä tai toimielimestä, jolla on tämä sama oikeus. Määräysvalta voi perustua myös muihin seikkoihin, jotka luovat kunnalle oikeuden tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyhteisöissä.

Kunnan osakkuusyhteisö tarkoittaa sellaista yhtiötä tai muita yhteisöjä, joissa kunnalla tai sen tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä kuntakonserniin kuuluvien muiden yhteisöjen kanssa on merkittävä omistusosuus ja huomattava vaikutusvalta mutta jotka eivät kuulu kuntakonserniin. Osakkuusyhteisöissä kunnalla on yksin tai yhdessä tytäryhteisöjen kanssa 20 – 50 prosenttia yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

1.2. Loimaan kaupunkikonserni

Loimaa kaupunki konserniin kuuluvat sisäinen konserni ja ulkoinen konserni.

Sisäiseen konserniin kuuluvat näissä ohjeissa kaupungin organisaatio ja Loimaan Vesi-liikelaitos, jotka ovat yhtä juridista yksikköä.

Ulkoiseen konserniin kuuluvat (vuoden 2013 tilanne)

Asunto- ja kiinteistöpoliittiset yhtiöt:

Hulmin Huolto Oy

Kiinteistö Oy Kurittula

Kiinteistö Oy Loimaan Vatrola
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot)
Kiinteistö Oy Loimaan Telkäntie 1
Kiinteistö Oy Martinhaka
Kiinteistö Oy Alastaro-koti
Energiapoliittinen yhtiö:
Loimaan Kaukolämpö Oy

Loimaan kaupungin konsernikokonaisuus sisältää seuraavat kuntayhtymät:

Lounais-Suomen Koulutus kuntayhtymä
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin ky
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ky
Varsinais-Suomen Liitto

Kaupungilla ei ole kuntayhtymissä määräysvaltaa, mutta ne yhdistellään kaupungin konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa.

1.3. Konserniohjeen tarkoitus

Konserniohjeessa määritellään Loimaan kaupungin tytäryhteisöjen johdon rooli ja velvollisuudet sekä toimintatavat kaupungin määräysvallan käytölle tytäryhteisöissä. Ohje koskee kaikkia tytäryhteisöjä niiden yhteisömuodoista riippumatta, ellei asianomaista tytäryhteisöä koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toimintaa ja omaisuutta tytäryhteisöissä hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kaupunkikonsernin kokonaisuutena turvaten.

1.4. Omistajaohjauksen tavoitteet

Omistajaohjauksen tavoitteena on tytäryhteisöjen kehittäminen kaupungin strategisten linjausten mukaisesti sekä omistaja-arvon pitkäjänteinen kehittäminen.

Kaupunki on aktiivinen omistaja, joka määrittelee tytäryhteisön erityistehtävän sisällön ja toiminnan tavoitteet yleisesti. Tytäryhteisön toiminnallisen strategian määrittelevät tytäryhteisön hallitus ja johto.

1.5. Omistajapoliittiset linjaukset

Kaupungin omistajapolitiikka on mahdollisimman avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisesti ja ennustettaviin ratkaisuihin. Lähtökohtana on kaupunginvaltuuston hyväksymä strategia ja muut omistajapolitiikkaa koskevat päätökset.

Kaupunki edellyttää, että

- tytäryhteisöissä huolehditaan lainsäädännön asettamista velvoitteista esimerkiksi
- tytäryhteisöt suhtautuvat vastuullisesti ympäristökysymyksiin

- yhteisöjen pääomarakenteen tulee olla tarkoituksenmukainen suhteessa toimialaan ja toimintaan
- tytäryhteisöjen hallituksissa on oltava miehiä ja naisia tasapuolisesti

1.6. Konserniohjauksen tavoitteet

Konserniohjeita noudatetaan kaikissa tytäryhteisöissä. Niissä tytäryhteisöissä, joissa on kaupungin lisäksi muita omistajia, tulee ohjeiden noudattamisesta sopia muiden omistajien kanssa. Niissä yhteisöissä, joissa Loimaan kaupungilla on vähemmistöosuus, kaupungin edustajien tulee pyrkiä toimimaan yhteisöjen hallinnossa niin, että konserniohjeiden periaatteita voidaan noudattaa soveltuvin osin.

2. Kaupunkikonsernin johtaminen

2.1. Konsernijohto

Konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, kehittämisjohtaja ja talousjohtaja. Kaupunginhallitus ohjaa kaupunkikonsernia ja vastaa yhteisöjen valvonnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja omistajaohjauksesta.

Palvelukeskuksen johtajalla on omaan toimialaansa kuuluva konsernijohtoa tukeva ohjaus- ja valvontavastuu.

2.2. Konsernin johtaminen ja ohjaaminen

Kaupunkikonsernia johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen tytäryhteisöjen kokonaisuutena kokonaistaloudellisesti.

Konsernijohtamisessa otetaan huomioon tytäryhteisöjen toimialoitteiset erityispiirteet ja toimintaympäristövaatimukset.

Konsernijohto osallistuu tytäryhteisöjen toiminnalliseen päätöksentekoon ja päivittäisjohtamiseen yhtiökokouksissa, yhdistyksen kokouksissa, hallituksen kokouksissa ja konsernijohtoon ennakkosuostumusta edellyttävissä asioissa.

Siinä tapauksessa, että kaupunki on mukana säätiöissä, kaupunki käyttää määräysvaltaansa säätiön sääntöjen ja mahdollisesti nimeämiensä säätiön hallituksen jäsenten kautta.

Kaupunginhallitus antaa yhteisön hallituksessa toimiville kaupungin edustajille merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia linjaratkaisuja koskevat ohjeet. Muuten kaupunginjohtaja antaa edustajille ohjeet.

Edustajat seuraavat toimialan kehitystä sekä arvioivat yhteisön onnistumista toiminta-ajatuksen, strategioiden ja tavoitteiden saavuttamisen näkökulmista.

Yhteisöissä toimivat kaupungin edustajat saattavat merkittävät tai periaatteelliset ratkaisut kaupunginhallituksen tietoon. Tarvittavia yksityiskohtaisia toiminta-ohjeita tulee pyytää riittävän ajoissa. Ennakkosuostumusmenettelyä koskevat yksityiskohtaiset ohjeet ovat ennakkosuostumusta koskevassa kohdassa.

2.3. Konsernijohdon tehtävät

Kaupunginvaltuusto

- päättää kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista
- hyväksyy konserniohjeet

Tarkastuslautakunta

- arvioi kaupungin toimintaan kohdistuvan arvioinnin lisäksi kaupunkikonsernia koskevaa tavoiteasettelua ja tavoitteiden toteutumista.
- huolehtii kaupunkikonsernin tilintarkastuspalvelujen järjestämisestä koskien mm. tarjouskilpailua ja tarjousvertailua.

Kaupunginhallitus

- ohjaa ylimpänä toimeenpanevana elimenä kaupunkikonsernia
- nimeää edustajat tytä- ja osakkuusyhtiöiden yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin
- antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kaupunkia edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole annettu kaupungin muulle viranomaiselle.
- kuulee harkintansa mukaan liikelaitoksen ja tytäryhtiöiden edustajia ennen päätöstä, joka vaikuttaa niiden toimintaan suorasti tai epäsuorasti ja jolla on liikelaitokselle tai tytäryhtiölle merkittävä taloudellinen tai toiminnallinen merkitys
- järjestää vuosittain liikelaitoksen johtajalle sekä tytäryhtiöiden toimitusjohtajille ja hallitusten puheenjohtajille yhdestä kahteen suunnittelu – ja neuvottelutilaisuutta
- seuraa liikelaitoksen ja tytäryhtiöiden toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia liikelaitoksen johtokunnalle ja yhtiöiden hallituksille
- valvoo liikelaitoksen ja tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan järjestämistä ja antaa tiedon tilintarkastajien antaman selvityksen perusteella sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä konsernitilinpäätöksessä
- antaa valtuustolle selvityksen kaupungin, liikelaitoksen ja tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä
- laatii ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen, joka sisältää konsernituloslaskelman, rahoituslaskelman ja konsernitaseen liitetietoineen.

Kaupunginjohtaja

- johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin konsernipolitiikkaa

- käy vuosittain konsernineuvottelut liikelaitoksen, tytäryhtymien ja kuntayhtymien johdon kanssa yhdessä kehittämisjohtajan, talousjohtajan, sosiaali- ja terveysjohtajan, sivistystoimenjohtajan tai teknisen johtajan kanssa

2.4. Konsernijohdon tiedonsaanti ja läsnäolo kokouksissa

Kaupunginjohtajalla tai hänen nimeämällään on läsnäolo- ja puheoikeus kaikkien tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa.

Teknisellä johtajalla läsnäolo- ja puheoikeus Loimaan Vesi- liikelaitoksen johtokunnan kokouksissa

Tytäryhtiöt toimittavat etukäteen hallituksen, yhtiökokouksen tai vastaavan toimielimen kokouskutsut ja esityslistat sekä kokousten pöytäkirjat kaupunginjohtajalle ja niille viranhaltijoille, joilla on tytäryhtiöiden hallituksen kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

3. Talousosa

3.1. Tytäryhteisöille annettavat tavoitteet

Strategisten tytäryhtiöiden on laadittava liiketoimintasuunnitelma. Kaupungin hallituksen konsernijaosto käsittelee kaupungin strategisten tytäryhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat, merkittävät strategiset hankkeet ja liiketoiminnan muutokset.

Muiden tytäryhteisöjen on neuvoteltava konsernijohdon kanssa strategisista hankkeista. Kaupunginvaltuusto asettaa talousarvion hyväksymisen yhteydessä tytäryhteisöjen tulostavoitteet.

3.2. Investointi- ja rahoitussuunnitelmat

Tytäryhteisöjen keskeiset investointi- ja rahoitussuunnitelmat tulee valmistella kaupungin talousarvion valmistelun aikataulun mukaisesti ja strategisten tytäryhteisöjen osalta ne annetaan kaupunginvaltuustolle tiedoksi kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Tytäryhteisöjen laina- ja sijoitusjärjestelyistä tulee neuvotella yhteistyössä konsernijohdon kanssa.

3.3. Omaisuuden hoito

Tytäryhteisö ei saa ilman kaupunginhallituksen nimenomaista lupaa antaa toisen velasta takauksia eikä käyttää omaisuuttaan toisen lainan vakuutena.

3.4. Osavuosisiraportointi

Liikelaitos ja tytäryhtiöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan vähintään kaksi kertaa vuodessa. Liikelaitos raportoi kaupungin osavuosisikatsausten yhteydessä 1.1.- 30.4. ja 1.1.- 31.8. Tytäryhteisöt raportoivat 1.1.- 30.6. Vuosisiraportointi tapahtuu tilinpäätöksissä

Raportointi toteutetaan kaupungin talouspalveluiden antamien ohjeiden mukaisesti ja tarvittaessa voidaan pyytää myös erillisiä selvityksiä.

3.5. Tilikausi

Konserniyhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Konserniyhteisö järjestää tilinpäätöksensä siten, että kaupunki voi laatia kuntalain edellyttämän konsernitaseen. Kaupungin talouspalvelut antaa yksityiskohtaisia ohjeita tilinpäätöksen laadintaan liittyvistä kysymyksistä.

3.6. Sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet

Yhteisön hallitus huolehtii siitä, että yhteisössä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja että yhteisössä seurataan valvonnan toimivuutta. Hallitus arvioi säännöllisesti yhteisön sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta.

3.7. Riskien hallinta

Hallitus huolehtii siitä, että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, että niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty. Kokonaisvastuu yhteisön riskienhallinnasta kuuluu hallitukselle. Sisäinen tarkastus ja tilintarkastaja arvioivat niitä prosesseja, joden avulla organisaatiossa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti.

Riskien hallinta ja siihen liittyvä vakuuttamisvastuu on tytäryhteisöillä. Tarvittaessa kaupungin riskienhallintaryhmä (=johtoryhmä) avustaa ja antaa ohjeita vakuuttamiseen ja riskien hallintaan liittyvissä asioissa.

Tytäryhteisöllä ei ole oikeutta myöntää takauksia tai muita vastaavia sitoumuksia tai antaa pantteja, ellei kaupunginhallitus toisin päättä. Merkittävistä taloudellisista riskeistä koskevista asioista annetaan tieto jo neuvotteluvaiheessa kaupunginjohtajalle.

Kaupunkikonsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Kaupunginriskienhallintatyöryhmänä toimii johtoryhmä, johon tarvittaessa kutsutaan asiantuntijaksi tytäryhteisön tai liikelaitoksen edustaja. Kaupungin johtoryhmä koordinoi koko kaupunkikonsernin riskienhallintaa. Tytäryhteisöt ja liikelaitokset luovuttavat työryhmän käyttöön riskienhallinnan kannalta tarpeelliset tiedot.

3.8. Asiakirjojen säilytys

Tytäryhteisöjen pysyvästi säilytettävien asiakirjojen käsittelyssä ja säilyttämisessä noudatetaan kaupungin arkistotoimen ohjeita ja pysyvästi säilytettävät asiakirjat sijoitetaan kaupungin keskusarkistoon.

3.9. Tietojärjestelmät

Kaupunkikonsernin yhteisöt käyttävät mahdollisuuksien mukaan samoja järjestelmiä sekä noudattavat yhteisiä tietohallinnon strategioita ja toimintaohjeita. Tytäryhteisöjen ja liikelaitosten tietojärjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä kaupungin tietohallinnon kanssa.

3.10. Tukipalvelut

Tavoitteena on, että kaupungin tukipalvelut tuottavat palveluja kaikille kaupunkikonsernin yhteisöille. Merkittäviin ulkopuolisiin tukipalvelujen ostoon tytäryhteisö hankkii kaupunginhallituksen tai kaupunginjohtajan suostumuksen

3.11. Tilat

Konserniyhteisö neuvottelee toimitilojen hankinnasta (osto/vuokraus) ja merkittävistä muutostöistä kaupungin tilapalveluyksikön kanssa ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Kaupungin tilapalveluyksikkö koordinoi konsernin toimitilojen käyttöä tavoitteena toiminnan tehostaminen ja kustannussäästö.

3.12. Materiaalipalvelut

Konserniyhteisö neuvottelee materiaalihankintoja (esim. energia, vakuutukset) tehdessään kaupungin hankinnoista vastaavien viranhaltijoiden kanssa kaupungin hankintasopimusten hyödyntämiseksi myös konserniyhteisössä.

3.13. Konsernitilin käyttö

Kaupungin ja tytäryhteisöjen rahoitus- ja sijoitustoiminta on hoidettava keskitetysti, mikäli siitä on saatavissa merkittävää taloudellista hyötyä.

3.14. Julkiset hankinnat

Tytäryhteisön hallitus valvoo, että ne tytäryhteisöt, jotka ovat julkisista hankinnoissa annetussa laissa määritellyjä hankintayksikköjä, noudattavat julkisista hankinnoista annettuja säännöksiä ja ohjeita.

Tytäryhteisön hallitus ja toimitusjohtaja huolehtivat siitä, että tytäryhteisö ei menetä hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvaa sidosyksikköasemaansa suhteessa kaupunkiin.

Tytäryhteisön hallitus valvoo myös, että yhteisö noudattaa ns. harmaan talouden torjunnasta annettuja säännöksiä ja ohjeita.

3.15. Lahjoman vastaiset periaatteet

Tytäryhteisö noudattaa kestityksen ja muun vieraanvaraisuuden tarjoamisessa ja vastaanottamisessa keskuskauppakamarin antamia ohjeita ja Loimaan kaupungin ohjetta sidosryhmäyhteistyöstä (khall 16.5.2011).

Tytäryhteisöt eivät saa antaa taloudellista tukea poliittiseen toimintaan.

3.16. Tarkastuslautakunnan oikeudet

Tarkastuslautakunnalla on oikeus yhteisön hallituksen kanssa sopien tutustua tytäryhteisön toimintaan ja tavoitteiden toteuttamiseen arvioidakseen sitä, miten kaupunginvaltuuston asettamat tavoitteen on saavutettu.

3.17. Tarkastusoikeus

Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on osakkeenomistajan oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa. Yhteisö antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa niiden saannissa.

3.18. Tilintarkastus

Loimaan kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi valitaan kaupungin tilintarkastusyhteisö tai sen edustaja.

4. Henkilöstöosa

4.1. Henkilöstö

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt noudattavat henkilöstöpolitiikassaan kaupungin henkilöstöstrategisia linjauksia.

Palvelutuotannon uudelleen järjestelyissä noudatetaan hyvää yhteistoimintatapaa.

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa tehdään johtajasopimus. Sopimus valmistellaan konsernijohdossa. Tytäryhtiön hallitus hyväksyy sopimuksen yhtiön puolesta.

Palkkapolitiikassa sekä niihin liittyvien henkilöstöetuuksien määrittelyssä konserniyhteisö noudattaa seuraavia periaatteita:

- henkilöstön palkkaus ja henkilöstöetuedut ovat mahdollisuuksien mukaan rinnasteisia kaupungin vastaaviin nähden
- palkkapolitiikassa noudatetaan soveltuvin osin kaupungin palkkapolitiittisia periaatteita.

4.2. Työnantajayhdistyksen järjestäytyminen

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt liittyvät Palvelulaitosten työnantajayhdistyksen jäseniksi (PTY ry). Palvelulaitosten työnantajayhdistys on kuntien ja kuntayhtymien määräämisvallassa olevien osakeyhtiöiden tai säätiöiden, muiden yhteisöjen tai säätiöiden sekä yksityisten palvelutuottajien työnantajaedunvalvoja.

PTY sopii toimialallaan noudatettavat ala- ja jäsenyhteisökohtaiset työehtosopimukset ym. Palvelulaitosten työehtosopimuksen (PTYTES) soveltamisala kattaa hallinto- ja toimistohenkilöstön, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä teknisen henkilöstön.

4.3. Eläkevakuutus

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt hakeutuvat Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) jäsenyhteisöiksi. Minkä tahansa Kevan jäsenyhteisön kokonaan omistama osakeyhtiö voi liittyä jäsenyhteisöksi ilman rajoituksia. Kevan jäsenyhteisöksi voi liittyä myös sellainen osakeyhtiö, jossa yhdellä tai useammalla kunnalla tai kuntayhtymällä on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta ja jonka avulla tuotetaan kuntien lakiin perustuvien tehtävien hoidon edellyttämiä tai niitä välittömästi tukevia toimintoja. Ilman toimialarajoituksia jäsenyhteisöksi voi liittyä yhden tai usean kunnan tai kuntayhtymän määräysvallassa oleva uusi osakeyhtiö, jonka henkilökunnasta yli puolet siirtyy osakeyhtiön palvelukseen suoraan Kevan jäsenyhteisön palveluksesta.

5. Tiedottaminen

Tytäryhteisön hallitus huolehtii tiedottamisen riittävydestä. Milloin yhtiöllä on asiakkainaan kuntalaisia tai jos yhtiön toiminta on laajaa tai yleistä mielenkiintoa herättävää, hallitus huolehtii, että yhtiössä laaditaan vuosikertomus, joka on yleisesti saatavilla. Vuosikertomuksen ja vastaavien tietojen katsotaan olevan yleisesti saatavilla, mikäli ne ovat yhtiön internet-sivuilla.

Yhtiö selostaa toimintakertomuksessa yhtiön organisaation.

Tytäryhteisöjen tiedottamisesta vastaa toimitusjohtaja tai hänen määräämänsä toimihenkilö. yhteisön tiedottaminen tukee konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa sekä noudattaa kaupungin viestintästrategiaa. Tiedottamisessa noudatetaan kaupungin viestintäohjeita soveltuvin osin.

Toimitusjohtaja tai yhtiön päättämä muu edustaja selostaa vähintään kerran vuodessa yhtiön tärkeimpiä tapahtumia kaupunginhallitukselle ja kaupungin johdoryhmälle.

6. Yhtiökokous

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätöksentekaelin, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa ja jossa osakkeenomistajat osallistuvat yhtiön ohja-

ukseen ja valvontaan. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen mukaan kuuluvista asioista.

Tilikauden aikana yhtiössä järjestetään yhtiöjärjestyksen mukainen varsinainen yhtiökokous. Tarvittaessa järjestetään ylimääräisiä yhtiökokouksia tai osakkeenomistajan kokouksia.

Kaupunkia edustaa yhtiökokouksessa kaupunginhallituksen tai kaupunginjohtajan päätöksen nojalla määräämä edustaja. Yhtiön hallituksen jäsen tai sen varajäsen ei voi toimia kyseisen yhtiön yhtiökokousedustajana.

Yhtiön hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Yhtiökokouksen ajankohdasta neuvotellaan hyvissä ajoin kaupungin yhtiökokousedustajan kanssa.

Yhtiön toimitusjohtaja on läsnä yhtiökokouksessa. Yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan läsnäolo yhtiökokouksessa on suositeltavaa.

Yhtiökokouksen pöytäkirja on osakkeenomistajien saatavilla kahden viikon kuluessa yhtiökokouksesta. Allekirjoitetusta pöytäkirjasta lähetetään jäljennös kaupungin yhtiökokousedustajalle sekä kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle.

6.1. Osakkeenomistajien kokous

Osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksen päätettävissä oleva asia voidaan kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella päättää yhtiökokousta pitämättä osakkeenomistajien kokouksessa. Tätä menettelytapaa suositellaan käytettäväksi tapauksittain silloin, kun Loimaan kaupunki on yhtiön ainoa osakkeenomistaja.

7. Hallitus

7.1. Tytäryhteisön hallituksen valinta

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa jäsenten valintaa koskevan ohjeen yhtiökokousedustajalle. Kaupunginhallitus ottaa samalla yhtiöjärjestyksen puitteissa kantaa yhtiön hallitukseen valittavien jäsenten määrään.

Kaupunkikonserniin kuuluvissa yhtiöissä tai yhtiössä, joissa kunnilla on enemmistö, hallituksen kokoonpanossa noudatetaan tasa-arvolakia. Tasa-arvolaki edellyttää naisää yhtiöissä, että hallituksen jäseniksi valitaan tasapuolisesti miehiä ja naisia.

Hallitukselle valitaan varajäsenet, mikäli yhtiöjärjestys niin määrää. Hallituksen jäsenen toimikausi on määräaikainen, yleensä vuosi, ellei yhtiöjärjestyksessä taikka säännöissä toisin määrätä.

Hallituksen jäsen voi erota tehtävästään ennen toimikauden päättymistä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle ja sille toimielimelle, joka hänet on tehtävään valinnut.

Hallituksen jäsenen tehtävän tullessa avoimeksi kesken toimikauden hallituksen muut jäsenet huolehtivat siitä, että uusi jäsen valitaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Mikäli hallitus on avoimeksi tulleesta tehtävästä huolimatta päätösvaltainen, valinta voi tapahtua esimerkiksi seuraavassa varsinaisessa yhtiökokouksessa.

7.2. Hallituksen jäsenten kelpoisuus ja riippumattomuus

Hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi valittavien henkilöiden tulee olla hyvämaineisia ja sopivia tehtävään.

Hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys ja mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä toimialan, organisaation toiminnan sekä hallinnon ja johtamisen asiantuntemus. Hallituksen kokoonpanon tulisi heijastaa eri taustoja ja näkökulmia. Kaupunkikonsernin johto valitsee harkintansa mukaan edustajansa tytäryhteisöjen hallitukseen. Tapauksittain harkitaan ulkopuolisten asiantuntijajäsenten nimittämistä liiketoiminnallisesti merkittäviin yhtiöihin.

Hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi ei voida valita oikeushenkilöä eikä alaikäistä tai sitä, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka oikeustoimikelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa tai määrätty liiketoimintakieltoon.

Kaupunkikonserniin kuuluvan yhtiön toimitusjohtaja ei voi toimia toisen kaupunkikonserniin kuuluvan yhtiön hallituksen jäsenenä, paitsi oman yhtiön tytäryhtiön tai muutoin omistajaohjauksen kannalta tarkoituksenmukaisen yhtiön hallituksessa.

Toimitusjohtaja ei saa toimia oman yhtiön hallituksen jäsenenä.

7.3. Hallituksen tehtävät

Tytäryhteisön hallituksella on keskeinen tehtävä yhteisön hallinnon ja valvonnan järjestämisessä ja johtamisessa. Hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät asianomaista yhteisöä koskevan lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen, sääntöjen ja osakassopimuksen mukaisesti. Hallitus vastaa päätöksistään.

Tytäryhteisön hallitus edustaa myös kaupunkikonsernin johtoa yhteisön hallinnossa. Hallituksen toiminta on osa omistajaohjausta.

7.4. Hallitus

- huolehtii yhteisön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä (hallituksen yleistoimivalta)
- valitsee ja erottaa toimitusjohtajan

Hallituksen kokouksista on laadittava pöytäkirja, jonka kokouksen puheenjohtaja ja vähintään yksi hallituksen siihen valitsema jäsen allekirjoittavat. Hallitus voi myös päättää, että kaikki läsnäolijat allekirjoittavat pöytäkirjan. Sellaiset yhteisön ja sen omistajan taikka hallituksen jäsenen väliset sopimukset ja sitoumukset, jotka eivät kuulu yhteisön tavanomaiseen liiketoimintaan, on merkittävä tai liitettävä hallituksen kokouksen pöytäkirjaan.

Pöytäkirjat on numeroitava juoksevasti ja säilytettävä luotettavalla tavalla.

Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriävä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan.

Hallituksen jäsenten on säilytettävä saamiaan asiakirjoja ja muuta tietoa huolellisesti ja niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuuksiksi katsottavaan tietoon.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on läsnä yli puolet jäsenistä, jollei yhtiöjärjestyksessä, säännöissä taikka osakassopimuksessa edellytetä suurempaa määrää. Päätöstä ei kuitenkaan saa tehdä, ellei kaikille hallituksen jäsenille ole mahdollisuuksien mukaan varattu tilaisuutta osallistua asian käsitteilyyn.

Hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide, jollei yhtiöjärjestyksessä, säännöissä taikka osakassopimuksessa edellytetä määräenemmistöä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni. Hallituksen puheenjohtajan valinnassa äänten mennessä tasan puheenjohtaja valitaan arvalla, ellei hallitusta valittaessa tai yhtiöjärjestyksessä, säännöissä taikka osakas-sopimuksessa ole muuta määrätty.

Hallitus ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan omistajalle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua yhteisön tai toisen omistajan kustannuksella.

Hallitus tai hallituksen jäsen ei saa noudattaa sellaista yhtiö – ja vuosikokouksen tai yhteisön muun toimielimen päätöstä, joka on lainvastaisena pätemätön.

7.6. Hallituksen toiminnan arviointi

Hallitustyöskentelyn tehokkuuden takaamiseksi hallituksen toimintaa ja työskentelytapoja on arvioitava säännöllisesti. Arviointi voidaan toteuttaa sisäisenä itsearviointina tai käyttämällä ulkopuolista arvioijaa. Arvioinnin keskeisistä tuloksista tulee raportoida asianomaiselle konserniohjauksesta vastaavalle kaupungin viranhaltijalle

7.7. Hallituksen puheenjohtaja

Hallituksessa, johon kuuluu useita jäseniä, on oltava puheenjohtaja. Puheenjohtajan valitsee hallitus, jollei yhtiöjärjestyksessä, säännöissä tai osakassopimuksessa ole toisin määrätty tai hallitusta valittaessa ole toisin päätetty.

Hallituksen puheenjohtaja:

- vastaa siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsenen tai toimitusjohtaja sitä vaatii. Suositeltavaa on, että hallitus kokoontuu vähintään 3 – 4 kertaa vuodessa.
- johtaa hallituksen työskentelyä ja toimii kokouksessa puheenjohtajana sekä huolehtii siitä, että kokouksesta pidetään pöytäkirjaa
- seuraa toimitusjohtajan tehtäviä sekä valvoo, että toimitusjohtaja on tehtäviensä tasalla, ja hyväksyy toimitusjohtajan edustus- yms. menot, lomat ja muut vapaat.
- huolehtii omalta osaltaan siitä, että merkittävistä ja periaatteellisista ratkaisuista on ennen hallituksen lopullista päätöstä hankittu konsernijohtoon ennakkosuostumus ja että muutoinkin tytäryhteisössä noudatetaan tässä ohjeessa määritellyjä periaatteita.

7.8. Ennakkosuostumus

Ennakkosuostumuksen hakeminen ei ole määrämuotoinen hallinnollinen toimi. Suostumus voidaan hakea vapaamuotoisesti esim. puhelimitse, sähköpostilla tai henkilökohtaisesti keskustellen. Sen selvittämiseksi onko kysymyksessä ennakkosuostumusta vaativa asia, voi tytäryhteisö ottaa ensivaiheessa yhteyden konsernijohtoon.

Ennakkosuostumusta edellyttäviä ratkaisuja ovat esimerkiksi:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen, ellei muutos ole tekninen tai muutoin vähäinen
- periaatteellisesti laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä toiminnan muutos
- toiminta-ajatuksen olennainen muuttaminen
- toiminnan muuttaminen siten, että yhtiö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköaseman suhteessa kaupunkiin
- pääomarakenteen merkittävä muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei ole erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien mukaan lukien immateriaalioikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen

- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen olennainen muuttaminen
- muuhun kuin tytäryhtiön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajien taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut, toimitusjohtajan tai vastaavan valinta, palkkaus sekä tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto ja sen muutokset
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

8. Toimitusjohtaja

Tytäryhteisöllä tulee olla osakeyhtiössä toimitusjohtaja ja muussa yhteisössä toiminnanjohtaja tai vastaava toiminnan juoksevista asioista vastaava toimihenkilö.

Jos toimitusjohtajan tehtävien päätoimiselle hoidolle ei ole perusteita, tehtävä voidaan järjestää ostopalveluna kaupungilta, kaupunkikonsernin toiselta tytäryhteisöltä taikka ulkopuoliselta saman toimialan hyvin osaavalta taholta.

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa valitsee hallitus.

Toimitusjohtajan toimisuhteen keskeisistä ehdoista on laadittava kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka hallitus hyväksyy ja jonka hallituksen puolesta allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja. Toimitusjohtajan on ilmoitettava sivutoimensa hallituksen hyväksyttäväksi.

Eturistiriitojen välttämiseksi toimitusjohtajan on myös ilmoitettava hallitukselle omat ja lähiomaisen omistukset ja hallintoelinten jäsenyydet saman toimialan yhteisöissä taikka muut sellaiset sidonnaisuudet, joilla voi olla vaikutusta toimitusjohtajan riippumattomuuden arvioinnissa. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös olennaisia muutoksia mainituissa seikoissa.

Toimitusjohtajalla voi olla apunaan johtoryhmä, jonka kokoonpanosta ja tehtävistä päättää toimitusjohtaja.

Toimitusjohtajan tehtäviä ovat muun muassa:

- hoitaa yhteisön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti (toimitusjohtajan yleistoimivalta)
- toteuttaa hallituksen hyväksymää strategiaa
- yhtiön liiketoimintojen suunnittelu, johtaminen ja valvonta

- yhtiön ylempien elinten, kuten hallituksen toimintojen valmistelu, esittely ja päätösten täytäntöönpano
- pitää hallituksen puheenjohtajan hyvin informoituna tytäryhteisön tilanteesta
- yhtiön muun kuin hallituksen päätösvallassa olevan henkilöstön palvelukseen ottaminen
- huolehtia tavanomaisten hankinta- ja asiakassopimusten tekemisestä
- huolehtia osaltaan siitä, että hallituksen puheenjohtaja on hankkinut ennen yhtiön sisäistä päätöksentekoa riittävän ajoissa konsernijohdon ennakkosuostumuksen
- päättää hallituksen valtuuttamana tai kiireellisissä tapauksissa yhteisön toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden epätavallisista ja laajakantoisista toimenpiteistä sekä raportoi niistä, niin pian kuin se on mahdollista, hallitukselle ja konsernijohdolle
- vastata yhteisön kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä lainmukaisella ja luotettavalla tavalla
- huolehtia siitä, että yhteisön kaupparekisteri- ja vastaavat rekisteritiedot ovat ajan tasalla
- huolehtia siitä, että yhtiön osake- ja osakasluettelot ovat ajan tasalla
- huolehtia siitä, että yhteisölle otetaan toimitusjohtajaa ja hallitusta koskevat vastuuvakuutukset edustaa yhteisöä tehtäviinsä kuuluvissa asioissa.

Toimitusjohtaja ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan omistajalle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua yhteisön tai toisen omistajan kustannuksella.

Toimitusjohtaja ei saa noudattaa sellaista yhtiö – ja vuosikokouksen tai muun yhteisön toimielimen päätöstä, joka on lainvastaisena pätemätön.

8.1. Hallituksen toimikunnat

Yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmän toimivuus vaatii, että hallitustyöskentely järjestetään mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Hallituksen vastuulle kuuluvien asioiden valmistelua voidaan tehostaa hallituksen jäsenistä koostuvien toimikuntien perustamisella. Tällainen voi olla esimerkiksi rakennustoimikunta isoa rakennusprojektia varten. Toimikunta perustetaan hallituksen päätöksellä ja siitä ja sen tehtävistä tehdään merkintä pöytäkirjaan.

Toimikunnan tulee raportoida työstään säännöllisesti hallitukselle. Toimikunnan toiminnasta ja jäsenistä on informoitava toimintakertomuksessa

8.2. Johdon palkkaus, palkkiot ja muut etuudet

Hallituksen jäsenten kokous- ja vuosipalkkiot sekä muut etuudet määräytyvät kaupunginhallituksen hyväksymien perusteiden mukaisesti.

Mikäli hallituksen jäsenelle maksetaan kokous- ja vuosipalkkion lisäksi palkkiota myös muulla perusteella, niistä on aina ilmoitettava hallitukselle ja ne on kirjattava hallituksen pöytäkirjaan.

Hallituksen jäsenet eivät voi olla osallisena tulospalkkio- ja muissa vastaavissa järjestelmissä.

Konsernijohto seuraa ja luo yhtenäisiä periaatteita noudatettavaksi tytäryhteisöjen toimitusjohtajien palkkauksessa ja muiden etujen myöntämisessä.

Tiedot hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle viimeksi päättyneen tilikauden aikana maksettujen palkkojen ja palkkioiden sekä luontaisetujen yhteismäärästä on ilmoitettava yhteisön toimintakertomuksessa.

9. Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus

Yhtiöissä noudatetaan osakeyhtiölakia. Yhtiön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernijohto tai muu kaupungin viranhaltija eivät saa paljastaa ulkopuoliselle yhtiön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Hallituksen jäseniä koskee osakeyhtiölain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus yhtiölle tai ulkopuoliselle tuottamastaan vahingosta. Yhtiössä saatua tietoa ei saa käyttää yhtiön tai kolmannen osapuolen vahingoksi muussa kaupungin päätöksenteossa.

Yhtiötä koskeva asia tulee kaupungin hallinnossa vireille, kun yhtiön toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ottaa yhteyttä konsernijohtoon tai päinvastoin. Yhtiön kaupungille toimittamat asiakirjat ovat julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyllä tavalla.

10. Muut säännökset

Tämän ohjeen lisäksi tulee noudattaa osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain tai muun yhteisöä koskevan lainsäädännön säännöksiä. Kyseiset lait ovat aina ensisijaisia suhteessa kaupungin ohjeistukseen.

11. Ohjeiden hyväksyminen ja voimaantulo

Nämä konserniohjeet käsittelee ja hyväksyy kaupunginvaltuusto ja ne ovat voimassa toistaiseksi. Kunkin tytäryhteisön on käsiteltävä ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavassa. Ohjeiden muutokset käsitellään samassa järjestyksessä.

- - - -

Ohjeet tulevat voimaan 1.11.2013. Ohje kumoaa kaupunginvaltuuston 19.6.2006 hyväksymän konserniohjeen.